

Seat No. : _____

TI-109

B.A. Sem. I

May-2013

POLITICAL SCIENCE : EC-I-103

(Introduction to Political Science-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) રાજ્યશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. ૭

અથવા

રાજ્યશાસ્ત્રના સમાજશાસ્ત્ર, અર્થશાસ્ત્ર અને ભૂગોળ સાથેનો સંબંધ તપાસો.

(બ) રાજ્યના તત્ત્વો વિશે ચર્ચા કરો. ૭

અથવા

રાજ્યના ફરજિયાત કાર્યોનું વર્ણન કરો.

૨. (અ) રાજ્યની ઉત્પત્તિ અંગે ઉત્કાંતિવાદી સિદ્ધાંતની વિવેચના કરો. ૭

અથવા

રાજ્યની ઉત્પત્તિ અંગે બળના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.

(બ) ઑસ્ટિનના સાર્વભૌમત્વના સિદ્ધાંતને તપાસો. ૭

અથવા

સાર્વભૌમત્વની વ્યાખ્યા આપો અને તેના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

૩. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ ચાર) ૧૬

(૧) રાજ્યશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ સાથેનો સંબંધ

(૨) સામાજિક કરારના સિદ્ધાંતમાં રૂસોનો ફાળો

(૩) રાજ્ય અને સમાજ વચ્ચેના સંબંધો

(૪) ઉત્કાંતિનો સિદ્ધાંત

(૫) બહુત્ત્વવાદ

(૬) સાર્વભૌમત્વના લક્ષણો

૪. એક-બે લીટીમાં ટૂંકમાં જવાબ આપો.

૧૨

- (૧) કલ્યાણ રાજ્ય
- (૨) સામાજિક કરારના સિદ્ધાંતના મુખ્ય પ્રણેતાઓના નામ જણાવો.
- (૩) લોકની કુદરતી અવસ્થા
- (૪) રાજ્ય અને સરકાર વચ્ચેનો તફાવત
- (૫) બળના સિદ્ધાંતની મુખ્ય વિશેષતાઓ
- (૬) હોબ્સની કુદરતી અવસ્થા

૫. ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧૪

- (૧) ઓરિટન સંકળાયેલા છે _____. (બહુત્વવાદ, વ્યક્તિવાદ, સામ્યવાદ)
- (૨) બળનો સિદ્ધાંત કહે છે કે રાજ્ય _____ છે.
(કરારના પરિણામે, બળના પાયા ઉપર, ઉત્ક્રાંતિને લીધે)
- (૩) રાજ્યશાસ્ત્ર _____ નો અભ્યાસ કરે છે. (રાજ્ય સરકાર, સમાજ, કાયદો)
- (૪) રાજ્યશાસ્ત્ર _____ નો પણ અભ્યાસ કરે છે. (સંસ્કૃતિ, સત્તા માટેનો સંઘર્ષ, સાહિત્ય)
- (૫) _____ રાજ્યશાસ્ત્રના પિતા છે. (સોક્રેટીસ, એરિસ્ટોટલ, પ્લેટો)
- (૬) _____ રાજ્યશાસ્ત્રના કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે.
(પર્યાવરણ, આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણ, સંચાલન)
- (૭) _____ એ રાજ્યનું મૂળ તત્ત્વ છે. (સંસદ, સમાનતા, વસ્તી)
- (૮) બહુત્વવાદ સાથે જોડાયેલા છે _____. (લાસ્કી, માર્ક્સ, ઓરિટન)
- (૯) વાસ્તવિક સાર્વભૌમત્વ એટલે _____.
(ખરેખર સત્તા હોવી, કાનૂની સત્તા હોવી, નામની સત્તા હોવી)
- (૧૦) _____ એ રાજ્યનું મહત્ત્વનું કાર્ય છે.
(સર્વ સત્તાવાદ કાયદો અને વ્યવસ્થા જાળવવું, લાસા ફેર)
- (૧૧) _____ એ સરકારનો પ્રકાર છે. (બહુત્વવાદ, ફેબિયનવાદ, લોકશાહી)
- (૧૨) લોહીની સગાઈ એ _____ માં મહત્ત્વનું પરિબળ છે.
(બળના સિદ્ધાંત, સામાજિક કરાર, ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત)
- (૧૩) રાજ્યમાં હોવું જ જોઈએ _____. (સ્વતંત્રતા, સમાનતા, સાર્વભૌમત્વ)
- (૧૪) રૂસોએ _____ સિદ્ધાંત આપ્યો. (સામાજિક કરારનો, બળનો, ઉત્ક્રાંતિનો)

Seat No. : _____

TI-109

B.A. Sem. I

May-2013

POLITICAL SCIENCE : EC-I-103

(Introduction to Political Science-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Explain the scope and importance of the study of political science. 7
OR
Examine the relationship of political science with sociology, economics and geography.
- (b) Discuss the elements of the State. 7
OR
Describe the compulsory functions of the State.
2. (a) Criticise evolutionary theory of origin of the State. 7
OR
Discuss the theory of force, as origin of the State.
- (b) Examine Austin's theory of Sovereignty. 7
OR
Define Sovereignty and discuss its types.
3. Write short notes : (any **four**) 16
(1) Relation between political science and history.
(2) The contribution of the Rousseau in the social contract theory.
(3) Relation between State and Society.
(4) Evolutionary theory.
(5) Pluralism
(6) Characteristics of Sovereignty.
4. Write answer in **one** or **two** lines : 12
(1) Welfare State
(2) Explain the major originator's of the social contract theory.
(3) Locke's natural State.
(4) Difference between State and Government.
(5) Major characteristics of force theory.
(6) Hobbes natural State.

5. Fill in the blanks :

- (1) Austin belongs to _____.
(Pluralism, Individualism, Communism)
- (2) The force theory says State is _____.
(result of contract, based on power, evolution)
- (3) Political Science is the study of _____.
(State Government, Society, Law)
- (4) Political Science also studies _____.
(Culture, Struggle of power, Literature)
- (5) _____ is the father of Political Science.
(Socrates, Aristotle, Plato)
- (6) _____ is the scope of Political Science.
(Environment, International Politics, Management)
- (7) _____ is an important element of the State.
(Parliament, Equality, Population)
- (8) Pluralism is associated with _____.
(Laski, Marks, Austin)
- (9) De-facto sovereign is the sovereign who has _____.
(Actual Power's, Legal Power's, Nominal Power's)
- (10) _____ is one of the important functions of the State.
(Authoritarianism, Maintenance of Law and Order, Laissez faire)
- (11) _____ is a form of Government.
(Pluralism, Fabianism, Democracy)
- (12) Kinship is an important factor in the _____.
(Force theory, Social contract theory, Evolutionary theory)
- (13) _____ is must for the State.
(Liberty, Equality, Sovereignty)
- (14) Rousseau gave the _____.
(Social contract theory, Force theory, Evolutionary theory)
